

De 7 PK's van community building

Zelfredzame gemeenschappen, gemeenschapszin en gemeenschapskracht zijn 'hot'. Zeker bij mensen die in een sociaal wijkteam werken. Dan is je opdracht om cliënten in hun eigen kracht te zetten en ga je als ridder van de kwetsbaren op pad. Je werkt je in het zweet om bewoners te activeren en gaat op talentenjacht om de talenten vervolgens 'te benutten' voor gemeentelijke programma's en prestatie-eisen. Je daalt af in de kloven tussen de systeem- en leefwereld, haalt de vraag uit de wijk op met een bakfiets (voor wie ook al weer?) en komt weer bij in werkgroepen over de afstemming tussen informele en formele zorg. En dan heb ik het nog niet eens over het werken aan voorliggende voorzieningen en nulde lijnen.



Je kunt het ook anders doen. Je kunt besluiten om daarvoor te bedanken. Bedanken voor het werken met cliënten en het opsporen van kwetsbaren, voor het werken aan voorliggende voorzieningen en nulde lijnen, voor het ophalen van talenten.

Je kunt de prestatie-eisen gewoon aan je laars lappen en ophouden om bewoners te activeren en op te laden alsof het Duracell-konijnen zijn.

Probeer het eens met de 7 PK's van community building. Nee, sorry, het is geen methodiek en ook geen programma. Het is gewoon een manier van werken waar je morgen mee kunt beginnen. Er valt veel over te zeggen, maar als je nou gewoon begint met alles wat je doet langs de volgende 7 PK's te leggen, dan kom je een heel eind. Want je bent dan meteen van een heleboel dingen verlost als je eraan begint, dus dat is mooi meegenomen.

De 7 PK's staan voor:

Programmaloos – Probleemloos – Prestatieloos - Projectloos – Pretentieloos - Paniekloos – Pret!

Voor ons als bewoners, is het best een verademing als we met mensen van instanties te maken hebben die zo werken.

Dit zijn ze:

De P van Programmaloos: als je als beroepskracht serieus gemeenschappen wilt versterken, moet je vooral geen eigen programma's hebben. Want bij community building volg je de plannen van de mensen die al met dingen bezig zijn. En help je hen om hun eigen programma te maken. Je hoeft daarvoor trouwens geen 'talenten op te halen'. Je hoeft alleen mensen bij elkaar te brengen en te kijken of je mensen tegenkomt die ergens voor willen gaan en misschien voor hetzelfde willen gaan. Samen vissen. Samen koken. Samen met kinderen spelen.



"Op dit punt gekomen is alles open." Foto: Linda Pijnacker

De P van Probleemloos: deze P is wat ingewikkelder als je hem niet gewend bent. Je gaat de wijk in zonder de bril van 'probleemgericht werken' en zonder het idee dat je iets of iemand kunt 'fixen'.

In plaats daarvan kijk je naar wat er wel is, aan vermogens en mogelijkheden, ritselkansen en haakjes. Naar wat mensen in zich hebben en waar ze wat van maken, ook is het voor hen vooral *make ends meet* of staan ze te boek als iemand met een hoop afwijkingen. Het goede nieuws bij community building a la ABCD is dat er geen 'have not's' zijn: mensen zijn geen cliënten of doelgroepen die bij probleemcategorieën horen. Het slechte nieuws is dat je ze dus ook niet meer kunt labelen zodat er op basis daarvan geld in het laatje rolt.

Maybe it's not always about trying to fix something broken. Maybe it's about starting over and creating something better.

De P van Prestatieloos: als je van te voren al weet waar je op uit moet of wilt komen – bijv. x aantal participerende bewoners, minder obesitas, eenzaamheid, x aantal startups, blijf je ook hier weer in de problemen hangen, leg je jouw agenda op en doe je je best om mensen te bewegen om mee te doen. Het blijft dus jouw prestatie, het wordt op die manier nooit de prestatie van de mensen die er wonen. Bovendien is het zonde, want prestatie-gedreven is er meestal geen ruimte voor het ontdekken van zijwegen, terwijl daar meestal de meest verrassende ontmoetingen en initiatieven ontstaan.



Foto: www.verhaalmakers.nl

En in plaats van prestaties smart te meten, kun je ook gewoon op stap gaan en verhalen verzamelen en verspreiden, natuurlijk samen met bewoners.

De P van Projectloos: ligt in het verlengde van planloos en probleemloos. Er is niks mis met projecten, zeker als het projecten van bewoners zelf zijn. Maar als ze alleen van buiten de buurt komen, met de intentie om te fixen of op te beuren, dan weet je al in begin dat het einde meestal niet bepaald wordt door bewoners, maar door degene van buiten. Bij community building staan niet de projecten in de spots, maar de mensen, de onderlinge relaties die door de projecten ontstaan. Het verbinden op grond van interesses en dagelijkse bezigheden, het zien en aansluiten bij wat er al is.



De P van Pretentieloos (met dank aan Irma!): community building speelt zich vaak achter de schermen af, bescheiden, zonder poeha. Net als de definitie van pretentieloos is het 'niet aanmatigend, eenvoudig en maakt geen aanspraak op iets dat het is. Met bluf kom je dus niet ver. En als je niet congruent bent en authentiek als community builder val je door de mand.

De P van Paniekloos (met dank aan Joop en Irma!): als je geen plan hebt, niet probleemgericht werkt, geen project in je achterzak hebt, geen prestaties hebt als houvast... wat ga je dan in godsnaam wel doen?! In ieder geval niet in paniek raken, ook niet als je achter na gezeten wordt door subsidiegevers, opdrachtgevers, bazen en anderen die willen dat je vooral snel laat zien wat jouw manier van werken oplevert.



Passend ondersteunen is een kwestie van present zijn (oké dat is dan meteen de 8^{ste} PK) en tegelijkertijd echt aan de slag gaan met wat nodig is. Wat nodig is, dat wordt dan weer bepaald door wat en wie je tegenkomt. Wat je ook voortdurend doet is 'een context creëren die uitnodigt tot interactie' om met Stephanie Akkaoui te spreken. Dus ontmoetingen arrangeren, toevallige bump in's, gesprekken met onbekenden. Maar ook bijdragen aan ruimtes, locaties, plekken die daartoe uitnodigen.

En tot slot natuurlijk de P van Pret! Zonder pret en plezier maak je geen vrienden.

Waarvoor komen mensen overal in de wereld massaal bij elkaar? Als er muziek is, eten en gezelligheid! Dus wat let je?!

Trouwens, wat zijn jouw PK's van community building?

Birgit Oelkers, januari 2016

oelkers@planenaanpak.nl